

รูปแบบนำเสนอการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการ
เรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
The Proposal Model of Development Research Skill by Using Community-Based
to Create Learning Management Innovations for Kru Rak Tin, Muban
Chombueng Rajabhat University

เสาวรส ชุศรี¹ อุทัยวรรณ ดอกพรหม² สมภัสสร บัวรอด^{3*} สุรางค์ มั่นยานนท์⁴ อนุนาถ ชื่นจิตร⁵
Sawarod Chusri¹ Authaiwan Dokprom² Somphatsorn Buarod^{3*} Surang Munyanon⁴
Anunat Chuenjit⁵

^{1,2} สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

^{1,2} Department of Early Childhood Education, Faculty of Education,
Muban Chom Bueng Rajabhat University

³ สาขาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

¹ Department of Graduate Diploma in Teaching Profession, Faculty of Education,
Muban Chom Bueng Rajabhat University

⁴ สาขาวิชาชีพรู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

⁴ Department of Teaching Profession, Faculty of Education, Muban Chom Bueng Rajabhat University

⁵ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต2

⁵ Ratchaburi Primary Educational Service Area 2

*Corresponding author E-mail : somphatsorn.mcru@gmail.com

Received: 18 November 2022

Revised: 15 December 2022

Accepted: 14 December 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น กลุ่มตัวอย่างได้แก่ 1) อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาการศึกษาปฐมวัย 2) อาจารย์ประจำหลักสูตรกลุ่มวิชาชีพรู 3) ผู้บริหารโรงเรียน 4) ครูพี่เลี้ยง 5) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย 6) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุมชนได้มาจากการเลือกอย่างเจาะจงจากผู้ที่เกี่ยวข้องในงานด้านครูรัก(ษ์)ถิ่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาทักษะการวิจัยนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ตัวบ่งชี้ทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย ทักษะทางวิชาชีพ 24 ตัวบ่งชี้ และทักษะทางอารมณ์ 16 ตัวบ่งชี้ 2) รูปแบบมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อมสำหรับการพัฒนาโรงเรียนปลายทาง และชุมชนตาม อัตลักษณ์ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นสามารถใช้การทักษะการวิจัยในการสร้างนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทชุมชน รูปแบบมีหลักการสำคัญเกี่ยวกับการ ทำงานร่วมกัน ระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชน ในการสร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้จากงานตาม สภาพจริง ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์

คำสำคัญ : ทักษะการวิจัย / ครูรัก(ษ์)ถิ่น / ชุมชนเป็นฐาน

Abstract

The purposes of this study were to 1) Develop indicators by community-based research skills for Kru Rak Tin, Muban Chombueng Rajabhat University, 2) create a paradigm for the community-based development of research skills focusing on generating innovations for learning management at Kru Rak Tin, Muban Chombueng Rajabhat University. The sample were lecturers with a major in early childhood, lecturers of teaching professional programs, school directors, supervising teachers or mentors, expert researchers, and community development Specialist. The research instruments were a questionnaire on the requirements for developing research abilities in Kru Rak Tin and the focus group form. The content analysis was used for qualitative analysis.

The findings revealed that 1) community-based research skills indicators for innovation in learning management included 24 hard skills and 16 soft skills, 2) The created model aimed at supporting school and community networks following the Kru Rak Tin identity that integrated curriculum design and design innovation for creating a suitable learning in the community. The principle of the model focused on collaborations between the university and communities to foster authentic learning with creativity.

Keywords: Research skill / Kru Rak Tin / Community-Based

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงได้ผลิตครูที่มีคุณภาพมาอย่างต่อเนื่องในหลายสาขาวิชา ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงได้ร่วมเป็นหนึ่งใน 11 สถาบันการศึกษาที่จะผลิตครูรัก(ษ์)ถิ่น ภายใต้การสนับสนุนของกองทุนเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ซึ่งมีเป้าหมายที่ต้องการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ด้วยการทำให้พื้นที่ห่างไกลมีครูคุณภาพ เช่นเดียวกับพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศ และได้ดำเนินการตามกระบวนการจนมีเด็กที่ได้รับการคัดเลือกเป็น“ครูรัก(ษ์)ถิ่น” ผ่านกระบวนการบ่มเพาะจากกิจกรรมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูชนบท และมีจิตวิญญาณความเป็นครูอย่างแท้จริง ซึ่งในปีการศึกษา 2564 มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงมีนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น รุ่นที่ 1 จำนวน 25 คน และรุ่นที่ 2 จำนวน 29 คน ที่ผ่านกระบวนการค้นหา คัดเลือก คัดกรอง และอยู่ระหว่างการบ่มเพาะจากหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (4 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง 2562) เพื่อให้นักศึกษาได้เป็นไปตามคุณลักษณะบัณฑิตที่กำหนดไว้ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านการสอนในระดับปฐมวัย สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในการปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกับสภาพสังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศ 2) เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตรทางด้านการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยที่จะส่งผลให้ผู้เรียน มีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับการศึกษาของชาติ 3) เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีความรับผิดชอบสูงต่อวิชาการและวิชาชีพ มีความอดทนใจกว้างและมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพครูอย่างมีคุณภาพและเป็นไปตามสมรรถนะและมาตรฐานวิชาชีพครู 4) มีความรอบรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย สามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างความรู้ใหม่สำหรับการประกอบวิชาชีพหรือการศึกษาในระดับสูงขึ้นในอนาคต 5) มีศักยภาพที่จะพัฒนางานในหน้าที่และเส้นทางวิชาชีพให้มีความก้าวหน้าเป็นผู้นำทางวิชาการสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานหน้าที่ครูได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ 6) มีความสามารถในการพิจารณาแสวงหา และเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการ วิชาชีพและสังคมอย่างมีเหตุผลที่สมเหตุสมผล โดยบูรณาการศาสตร์แบบสหวิทยาการสหวิทยาการ ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากลเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 7) เป็นผู้มีคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์

การวิจัยมีความสำคัญยิ่งต่อครู ดังที่พัชราภรณ์ พิลาสมบัติ และดวงกมล จงเจริญ (2565) ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่าเป็นกระบวนการ ศึกษาที่เป็นวิทยาศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ เพื่อให้ได้องค์ความรู้หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการสอนที่ทันสมัย วิธีการสอน เทคนิคหรือกิจกรรม ต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ทักษะการวิจัยเป็นคุณลักษณะ

หนึ่งที่กำหนดไว้ในคุณลักษณะบัณฑิตหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (4 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง 2562) และยังเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างองค์ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นที่ต้องกลับไปเป็นครูในโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลซึ่งเป็นท้องถิ่นของตน ควรจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง สามารถพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกล สามารถยกระดับคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยได้ ในการพัฒนาทักษะการวิจัยของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นน่าจะต้องมีการออกแบบให้มีความโดดเด่นและแตกต่างจากการเรียนการสอนแบบเดิมแต่ควรจะเน้นการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานที่มีกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบ (Discovery Learning) มีการวิเคราะห์ การประเมิน และการแก้ปัญหา โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนรู้ (มณฑล จันทน์แจ่มใส, 2558, หน้า 148) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องราวในท้องถิ่นของตนเอง ในสถาบันการศึกษาในต่างประเทศมีการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานหลายแห่ง เช่น University of Colorado in Boulder ที่ได้ประสานความร่วมมือกับชุมชนให้นักศึกษาได้ร่วมรับทราบปัญหาที่ชุมชนแล้วเสนอโครงการที่ตนเองสนใจเกี่ยวกับชุมชน (เบญจมาภรณ์ ชำนาญฉวี และศศิธร คงอุดมทรัพย์, 2563) ในการใช้ชุมชนเป็นฐานนอกจากจะมีประโยชน์ในการสร้างความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพแล้วยังสามารถสร้างการเจริญเติบโตด้านจิตวิญญาณ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การเป็นผู้นำ ฯลฯ ซึ่งเป็นทักษะทางอารมณ์ได้อีกด้วย สอดคล้องกับที่ ดิษยุทธิ์ บัวจุม (2556) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นฐานให้ประโยชน์ที่เกื้อกูลกันระหว่างประโยชน์ของผู้เรียน โรงเรียน และชุมชน

จากการสำคัญดังกล่าวข้างต้น การผลิตนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นที่มีทักษะการวิจัยที่เพียงพอโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาให้เป็นองค์ความรู้ของชุมชน จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เฉพาะเจาะจงกับนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น และมีความต่อเนื่องของการพัฒนาอย่างเป็นระบบเพื่อใช้พัฒนานักศึกษาเกิดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
2. เพื่อสร้างรูปแบบนำเสนอการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ 1) อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 7 คน 2) อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงที่สอนรายวิชาวิชาชีพครูให้กับนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น จำนวน 7 คน) ผู้บริหารโรงเรียนปลายทางของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นรุ่นที่ 1 จำนวน 25 คน 4) ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นรุ่นที่ 1 จำนวน 25 คน 5) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและเป็นนักวิจัยและพัฒนาในโครงการทุนครูรัก(ษ์)ถิ่น จำนวน 2 คน และ 6) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุมชนที่ร่วมพัฒนานักศึกษาทุนครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้าน จอมบึง จำนวน 5 คน

กลุ่มตัวอย่างคือ 1) อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 5 คน ที่เลือกอย่างเจาะจงจากผู้ที่มีประสบการณ์ในงานด้านครูรัก(ษ์)ถิ่น รุ่นที่ 1-3 2) อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 3 คน ที่เลือกอย่างเจาะจงจากผู้ที่มีประสบการณ์สอนนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นรุ่นที่ 1 และเป็นกรรมการบริหารโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง 3) ผู้บริหารโรงเรียนปลายทางของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นรุ่นที่ 1 จำนวน 4 คน ที่เลือกอย่างเจาะจงจากผู้ที่มีประสบการณ์บริหารอย่างน้อย 5 ปี และเป็นผู้ที่สนใจให้ข้อมูลตลอดระยะเวลาดำเนินงานของโครงการวิจัย 4) ครูพี่เลี้ยง จำนวน 4 คน ที่เลือกอย่างเจาะจงจากผู้ที่มีประสบการณ์เป็นครูพี่เลี้ยงอย่างน้อย 5 ปี และเป็นผู้ที่สนใจให้ข้อมูลตลอดระยะเวลาดำเนินงานของโครงการวิจัย 5) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและเป็นนักวิจัยและพัฒนาในโครงการทุนครูรัก(ษ์)ถิ่น จำนวน 1 คน ที่เลือกอย่างเจาะจงจากผู้ที่เป็นนักวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง และ 6) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุมชนที่ร่วมพัฒนานักศึกษาทุนครูรัก(ษ์)ถิ่น จำนวน 2 คน ที่เลือกอย่างเจาะจงจากผู้ที่มีประสบการณ์ในงานด้านครูรัก(ษ์)ถิ่น รุ่นที่ 1-3

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1) ทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน 2) รูปแบบนำเสนอ และ 3) นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการวิจัยของ แมดเด็นซ์ และคณะ (Maddens et al., 2019; เบอโควิทซ์และไอเซนเบิร์ก (Berkowitz and Eisenberg) อ้างถึงใน สมภัสสร บัวรอด, 2557 ยุทธพงษ์ อายุสุข, 2549; ดีบัส Debus, 1995)

2. สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนปลายทางของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นรุ่นที่ 1 จำนวน 25 คน และครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นรุ่นที่ 1 จำนวน 25 คน เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาทักษะการวิจัย นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น และนำผลที่ได้มาสังเคราะห์ร่วมกับผลการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ก่อนสรุปเป็นร่างตัวบ่งชี้ทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

3. ประชุมกลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 5 คน อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาชีพครู จำนวน 2 คน ผู้บริหารโรงเรียนปลายทางของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นรุ่นที่ 1 จำนวน 2 คน ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นรุ่นที่ 1 จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน ร่วมวิพากษ์ตัวบ่งชี้ทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง และได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

4. ร่างรูปแบบการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

5. ประชุมกลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 5 คน อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาชีพครู จำนวน 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนปลายทางของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น รุ่นที่ 1 จำนวน 2 คน ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นรุ่นที่ 1 จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและเป็นนักวิจัยและพัฒนาในโครงการทุนครูรัก(ษ์)ถิ่น จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน ร่วมวิพากษ์รูปแบบการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง และได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาทักษะการวิจัยนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นของผู้บริหารและครูพี่เลี้ยง และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาทักษะการวิจัยนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นผู้บริหารและอาจารย์นิเทศก์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่มีข้อความถามจำนวน 5 ข้อ มีขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก่อนสร้างแบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาทักษะการวิจัยนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นผู้บริหารและอาจารย์นิเทศก์

1.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสัมภาษณ์ได้ค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ระหว่าง 0.67-1.00

1.3 ปรับปรุงข้อความถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้จริง

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีลักษณะเป็นแบบบันทึกประเด็นการวิพากษ์และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้และรูปแบบการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มีขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือดังนี้

2.1 ศึกษาแนวทางการสร้างก่อนสร้างแบบบันทึกประเด็นการวิพากษ์และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้และรูปแบบการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น

2.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ได้ค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ระหว่าง 0.67-1.00

2.3 ปรับปรุงข้อความถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนปลายทางของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นรุ่นที่ 1 และครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นรุ่นที่ 1 เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาทักษะการวิจัยนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกับผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการวิจัย ก่อนสรุปเป็นร่างตัวบ่งชี้ทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

2. เก็บรวบรวมข้อมูลผลวิพากษ์ตัวบ่งชี้ทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงจากการประชุมกลุ่ม (Focus Group) ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. เก็บรวบรวมข้อมูลผลวิพากษ์รูปแบบการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงจากการประชุมกลุ่ม (Focus Group) ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ที่ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดกลุ่มก่อนสร้างข้อสรุป ตัวบ่งชี้และรูปแบบนำเสนอการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยมีการทบทวนความถูกต้องของข้อสรุปโดยผู้ให้ข้อมูลได้ตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำเสนอผลการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ตัวบ่งชี้ทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ประกอบไปด้วย 1) ทักษะทางวิชาชีพ (Hard Skills) 24 ตัวบ่งชี้ และ 2) ทักษะทางอารมณ์ (Soft Skills) 16 ตัวบ่งชี้ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ตัวบ่งชี้ทักษะทางวิชาชีพ (Hard Skills)

- 1) เข้าใจและเข้าถึงบริบทชุมชน
 - 1.1) ศึกษา/สำรวจบริบทชุมชน
 - 1.2) เลือกปัญหาหรือประเด็นส่งเสริมจากการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทชุมชน
- 2) เลือกออกแบบการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้
 - 2.1) วิเคราะห์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 - 2.2) สืบค้นและสังเคราะห์ข้อมูล
 - 2.3) ออกแบบกิจกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัยเบื้องต้น
 - 2.4) ออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
 - 2.5) เลือกนวัตกรรมในการพัฒนา/แก้ปัญหา
- 3) สร้างสรรค์วิธีการหาข้อมูลเชิงประจักษ์
 - 3.1) เลือกใช้เครื่องมือชุมชน เช่น แผนที่เดินดิน แผนที่ชุมชน ปฏิทินชุมชน ประวัติชุมชน และโครงสร้างองค์กรชุมชน
 - 3.2) การสัมภาษณ์
 - 3.3) การสังเกต
 - 3.4) การสำรวจและการทำสังคมมิติ

- 3.5) การจัดประชุมกลุ่มและการอภิปรายกลุ่ม
 - 3.6) การตั้งคำถาม
 - 3.7) การบันทึกภาคสนาม
 - 3.8) การจดบันทึกและการทำดัชนีข้อมูล
 - 4) ตรวจสอบข้อมูลด้วยการคิดเชิงวิเคราะห์
 - 4.1) ทวนสอบข้อมูล/การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า
 - 4.2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Mean, SD, Mode)
 - 4.3) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (วิธีการเจนนับ วิธีการจำแนกประเภทข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ส่วนประกอบ)
 - 4.4) เขียนรายงานการศึกษาชุมชน
 - 4.5) เขียนรายงานการวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และการเขียนบทความวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
 - 4.6) นำเสนอข้อมูลโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยี
 - 5) ต่อยอดการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้
 - 5.1) ระบุกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากการวิจัย
 - 5.2) ใช้ประโยชน์จากการวิจัย
- 1.2 ตัวบ่งชี้ทักษะทางอารมณ์ (Soft Skills)
- 1) มีทักษะในการพูดและเข้ากับผู้อื่นได้ดี
 - 2) เป็นผู้ฟังที่ดี
 - 3) แสดงความเป็นคนอบอุ่น และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
 - 4) นับถือและยอมรับผู้อื่นด้วยความจริงใจ
 - 5) เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
 - 6) วางตัวได้เหมาะสม
 - 7) เข้ากับผู้อื่นได้ดี
 - 8) บุคลิกภาพเหมาะสม
 - 9) ตระหนักในกริยาท่าทางของตนเองเสมอ
 - 10) รู้เท่าทัน
 - 11) มีความกระตือรือร้นเสมอต้นเสมอปลาย (สนใจใฝ่รู้)
 - 12) มีความสุขมั่นคง
 - 13) ทักษะชีวิต (Life Position)

14) จิตอาสา

15) อุทิศตนและเวลา

16) นักประสานงาน (ผู้อำนวยการความสะดวก)

2. รูปแบบนำเสนอการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีลักษณะสำคัญสรุปได้ดังนี้

2.1 รูปแบบนำเสนอการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อมสำหรับการพัฒนาโรงเรียนปลายทาง และชุมชนเป็นไปตามอัตลักษณ์ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นสามารถใช้การทักษะการวิจัยในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทชุมชน

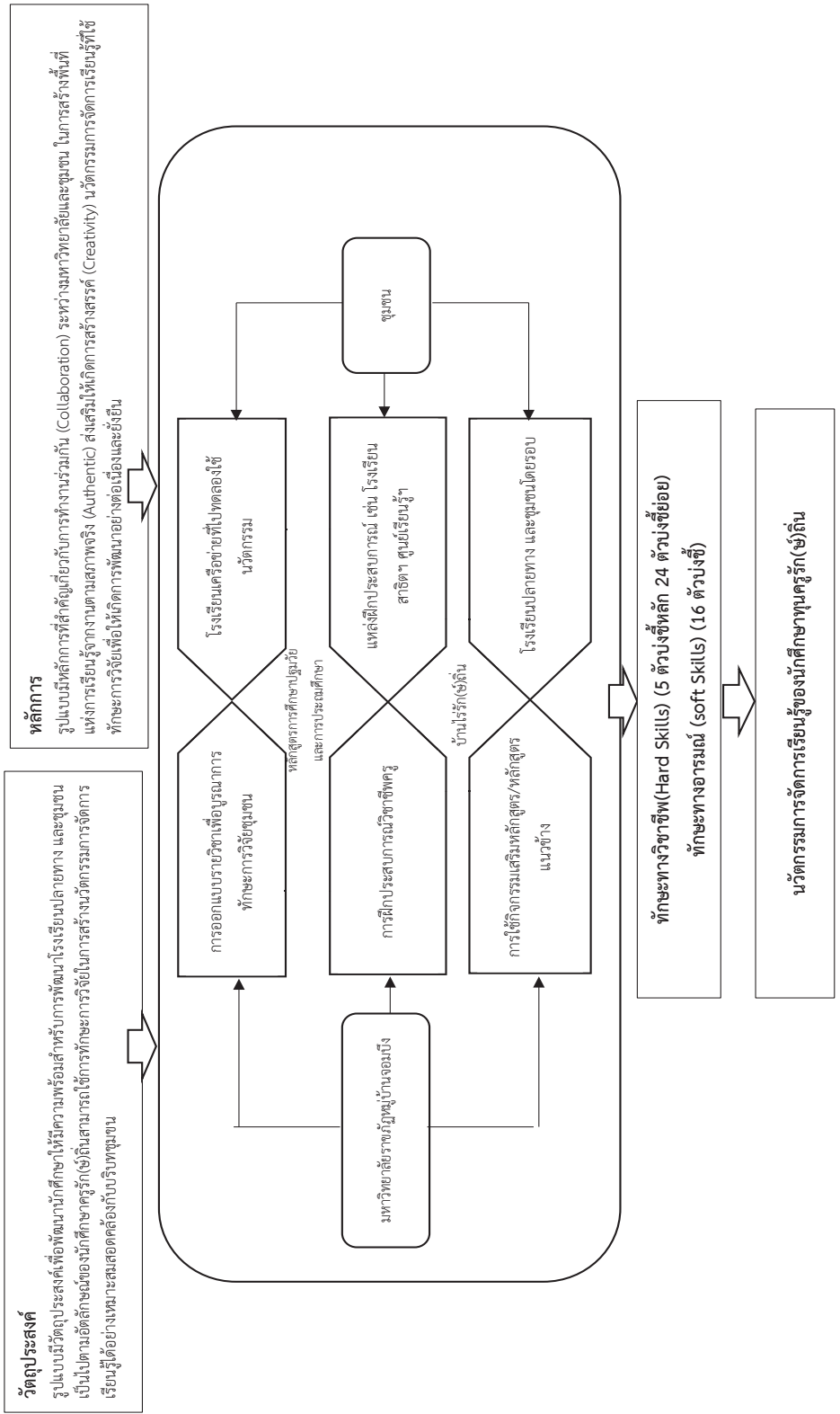
2.2 รูปแบบนำเสนอการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงมีหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน (Collaboration) ระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชน ในการสร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้จากงานตามสภาพจริง (Authentic) ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์ (Creativity) นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ทักษะการวิจัยเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2.3 รูปแบบนำเสนอการพัฒนาทักษะการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่

1) การออกแบบหลักสูตรที่มีการบูรณาการให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการวิจัยตลอดทั้ง 4 ชั้นปี ประกอบไปด้วย 1) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2) หลักสูตรการประถมศึกษา 3) การฝึกประสบการณ์ 4) กิจกรรมเสริมหลักสูตร /หลักสูตรแนวข้าม

2) การจัดการเรียนการสอน/การจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาได้ใช้ทักษะการวิจัยในสถานการณ์จริงผ่านความร่วมมือกับชุมชน ประกอบไปด้วย 1) โรงเรียนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ซึ่งเป็นโรงเรียนที่นักศึกษาจะได้ไปทดลองใช้นวัตกรรม 2) แหล่งฝึกประสบการณ์ เช่น โรงเรียนสาธิตอนุบาลฯ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และบ้านไร่รัก(ษ์)ถิ่น ซึ่งเป็นแหล่งจัดประสบการณ์ที่สำคัญเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร/หลักสูตรแนวข้าม 3) โรงเรียนปลายทางและชุมชนโดยรอบ

3) ผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นความสามารถในการใช้ทักษะการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้และในแต่ละชั้นปีมีการประเมินและสะท้อนผลกลับไปยังการจัดการเรียนการสอน/การจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 1 รูปแบบนำเสนอการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมจัดการการเรียนรู้
 ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

2.4 วิธีดำเนินการ รูปแบบนำเสนอการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีวิธีดำเนินการแบ่งออกตามชั้นปีของนักศึกษาทั้ง 4 ชั้นปี ในชั้นปีที่ 1 เป็นการสำรวจศึกษา ผ่านการเรียนรู้ในรายวิชาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จำนวน 7 รายวิชา และหลักสูตรการประถมศึกษา จำนวน 1 รายวิชา กิจกรรมบ้านไร่รัก(ษ์)ถิ่น และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การศึกษาบริบทชุมชน การสื่อสารเชิงบวก และการฟังที่ดี ในชั้นปีที่ 2 เป็นการพาสร้างเครื่องมือ ผ่านการเรียนรู้รายวิชาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จำนวน 7 รายวิชา และหลักสูตรการประถมศึกษา จำนวน 1 รายวิชา กิจกรรมบ้านไร่รัก(ษ์)ถิ่น และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การปรับบุคลิกภาพเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนลงพื้นที่ การสื่อสารเชิงบวก และการฟังที่ดี ในชั้นปีที่ 3 เป็นการฝึกนำไปใช้จริง ผ่านการเรียนรู้รายวิชาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จำนวน 6 รายวิชา กิจกรรมบ้านไร่รัก(ษ์)ถิ่น และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การสร้างและทดลองใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การยอมรับผู้อื่นด้วยความจริงใจ และชั้นปีที่ 4 เป็นนักวิจัยชุมชน ผ่านการเรียนรู้รายวิชาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 รายวิชา และหลักสูตรการประถมศึกษา จำนวน 1 รายวิชา กิจกรรมบ้านไร่รัก(ษ์)ถิ่น และกิจกรรมเสริมหลักสูตร สำหรับแนวทางการประเมินผลทักษะการวิจัยของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีใน 2 ลักษณะ คือ 1) การประเมินผลการเรียนในรายวิชา และ 2) การประเมินจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมบ้านไร่รัก(ษ์)ถิ่น และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่าตัวบ่งชี้ทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ประกอบไปด้วย ทักษะทางวิชาชีพ (Hard Skills) 24 ตัวบ่งชี้ และทักษะทางอารมณ์ (soft Skills) 16 ตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่ามีตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องทั้งกับทักษะการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการเตรียมนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นให้มีความพร้อมสำหรับการพัฒนาโรงเรียนปลายทาง และชุมชนด้วยการวิจัย เพราะการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพล้วนมีจุดเด่นต่างกันดังที่ สมโภชน์ อเนกสุข (2564) ได้กล่าวไว้ว่า จุดแข็งของวิธีการเชิงปริมาณ นักวิจัยมุ่งอธิบายและค้นหาคำตอบโดยใช้วิธีการที่มีการควบคุมอย่างระมัดระวัง ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีมาตรฐาน มีทฤษฎีหรือหลักการรองรับความเกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ข้อมูลเป็นตัวเลข และใช้วิธีการทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้เกิดความมั่นใจในข้อสรุปที่ได้รับ และจุดแข็งของวิธีการเชิงคุณภาพ นักวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวข้องได้หลายรูปแบบ การเก็บรวบรวมข้อมูลทำได้หลายวิธี นักวิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหาว่าเกิดอะไรขึ้น

เกิดขึ้นมาอย่างไร และมีเหตุผลรองรับในเรื่องนั้นอย่างไร และทำการตีความหรือแปลความหมาย เพื่อทำความเข้าใจว่าอะไรคือสิ่งที่คิดและรู้สึก และเพราะอะไร ดังนั้นหากมหาวิทยาลัยพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะการวิจัยตามตัวบ่งชี้ดังกล่าวข้างต้นก็จะช่วยพัฒนาให้นักศึกษาสามารถทำวิจัยได้หลากหลาย ทั้งการวิจัยทางการศึกษา วิจัยชุมชนที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นไปอัตโนมัติ ด้านการวิจัยของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทักษะทางอารมณ์ (soft Skills) เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพัฒนาปลูกฝังในตัวตนของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อความยั่งยืนในการทำวิจัยที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ เอริเรทานา (Ariratana, 2012) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะทางอารมณ์ (soft Skills) ว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้การทำงานต่าง ๆ ดีขึ้นได้

2. รูปแบบนำเสนอการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน (Collaboration) ระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชน ในการสร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้จากงานตามสภาพจริง (Authentic) ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์ (Creativity) นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ทักษะการวิจัยเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับรากฐานทฤษฎีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่ง สุมาลี ชัยเจริญ (2557) ได้กล่าวไว้ว่ามีหลักการพื้นฐานสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ สถานการณ์ปัญหา (Problem Based) แหล่งเรียนรู้ (Resource) ฐานการช่วยเหลือ (Scaffolding) การโค้ช (Coaching) และการร่วมมือกันแก้ปัญหา (Collaboration) และสอดคล้องกับทิวโลภรณ์ ฤทธิคุปต์ (2561) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของครู ในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหาสาระในบทเรียนให้ สัมพันธ์กับชุมชน ผ่านการบูรณาการสาระความรู้ในหลายศาสตร์กับประเด็นปัญหาในโลกที่เป็นจริง และเป็นเรื่องใกล้ตัว ในชุมชนและสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน เน้นทักษะการคิด การแก้ปัญหา เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง จากการลงมือปฏิบัติจริง มีการประเมินผลตามสภาพจริงโดยการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงในประเด็นการออกแบบหลักสูตรที่มีการบูรณาการให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการวิจัยตลอดทั้ง 4 ชั้นปี ประกอบไปด้วย 1) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2) หลักสูตรการประถมศึกษา 3) การฝึกประสบการณ์ 4) กิจกรรมเสริมหลักสูตร/หลักสูตรแนวข้าง จะเห็นได้ว่ามีน้ำหนักความสำคัญอยู่ที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมากที่สุด ดังนั้นอาจารย์ประจำหลักสูตรจำเป็นต้องมีการออกแบบร่วมกันเน้นให้นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างและเป็นองค์รวม (Broad-based and Holistic Learning) นอกจากนี้ขอบเขตของการพัฒนานักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นยังเปิดโอกาสให้ได้ใกล้ชิดกับโรงเรียนปลายทางและชุมชนมากกว่านักศึกษาในหลักสูตรปกติ ซึ่งน่าจะใช้เป็นต้นแบบในการปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัยต่อไปในอนาคตได้

สรุปผลการวิจัย

ตัวบ่งชี้ทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย ทักษะทางวิชาชีพ 24 ตัวบ่งชี้ และทักษะทางอารมณ์ 16 ตัวบ่งชี้ รูปแบบการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อมสำหรับการพัฒนาโรงเรียนปลายทาง และชุมชนเป็นไปตามอัตลักษณ์ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นสามารถใช้การทักษะการวิจัยในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทชุมชน มีหลักการสำคัญเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน (Collaboration) ระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชน ในการสร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้จากงานตามสภาพจริง (Authentic) ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์ (Creativity) นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้รูปแบบมีวิธีดำเนินการโดยใช้การบูรณาการให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการวิจัยตลอดทั้ง 4 ชั้นปีในสถานการณ์จริงเพื่อให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ คือ ความสามารถในการใช้ทักษะการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะที่เป็นเงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงไปใช้มีดังนี้

1. ในการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ (Hard Skills) ควรดำเนินการตามขั้นตอนในแต่ละขั้นปี แต่การพัฒนาทักษะทางอารมณ์ (soft Skills) สามารถยืดหยุ่นได้ตามบริบทที่เหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่ควรระวังคือการออกแบบกิจกรรมให้มีความต่อเนื่องของกระบวนการบ่มเพาะนักศึกษา ไม่ควรใช้การอบรมเพียง 1-2 ครั้ง
2. ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาชีพครู และผู้รับผิดชอบดูแลกิจกรรมเสริมหลักสูตรต้องมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับเป้าหมายของการพัฒนาทักษะการวิจัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
3. อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาที่นำมาบูรณาการทักษะการวิจัยต้องมีโอกาสในการวางแผนร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายในแต่ละรายวิชา เป้าหมายแต่ละภาคเรียน เป้าหมายแต่ละปีการศึกษา และต้องมีอิสระในการออกแบบรายวิชา (มคอ.3) ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง สามารถพัฒนาและแก้ปัญหาในระดับรายวิชา ระดับหลักสูตรได้อย่างเป็นระบบ
4. การบริหารจัดการต้องมีการกระจายอำนาจให้ยังหน่วยงานที่ส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ โรงเรียนปลายทาง โรงเรียนฝึกประสบการณ์ และชุมชน โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง ผู้นำชุมชน ต้องปฏิบัติงานด้วยความเข้าใจในเป้าหมายเดียวกันกับมหาวิทยาลัย ส่งเสริมให้ชุมชนเห็นความสำคัญและเกิดความตระหนักร่วมกัน

5. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบและทดลองใช้รูปแบบในบริบทอื่น ๆ โดยทำการศึกษาเชิงเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- ชาย โพธิสิตา. (2562). *ศาสตร์และศิลป์การวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- ดิษยุทธิ์ บัวจุม. (2556). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อสร้างความสนใจและทักษะในอาชีพท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนบ้านพะแนงวิทยา*. [ปริญญาานิพนธ์ วิทยาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์]. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เบญจมาภรณ์ ชำนาญฉา และศศิธร คงอุดมทรัพย์. (2563). *การศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน : ชุมชนบางน้ำผึ้ง กรณีศึกษาของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก*. SOUTHEAST BANGKOK JOURNAL. 6(1), 37-49.
- พัชรภรณ์ พิลาสมบัติ และดวงกมล จงเจริญ. (2565). *ทักษะการวิจัยของครูนักวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน*. *วารสารนวัตกรรมและการจัดการ*. 7(1), 166-178.
- มณฑล จันทร์แจ่มใส. (2558). *โครงการถอดชุดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน : กรณีศึกษาการบูรณาการจัดการเรียนรู้วิชาออกแบบสถาปัตยกรรมกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย*. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร*. 10(1), 143-156.
- ยุทธพงษ์ อายุสุข. (2549). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู*. *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์. (2561). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน : กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของครูในศตวรรษที่ 21*. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. 11(3), 179-191.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2557). *การออกแบบการสอน หลักการ ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมภัสสร บัวรอด. (2557). *การพัฒนาทักษะด้านการวิจัยจากโจทย์ปัญหาภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับความเชื่อในการอบรมเลี้ยงดูเด็กใน 8 ชาติพันธุ์ จังหวัดราชบุรี*. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. 6(1): 32-43.

- สมโภชน์ อเนกสุข. (2564). วิธีการเชิงปริมาณ และวิธีการเชิงคุณภาพ สู่วิธีการวิจัยแบบผสม. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 3(1), 1-16. สืบค้นจาก <https://www.tcithaijo.org/index.php/ejes/article/view/244913>.
- Ariratana, W., et al.,. (2012). *Organization Development Paper*. Subject of Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University.
- Maddens, L., Depaepe, F., Janssen, R., Raes, A., & Elen, J. (2019). Evaluating the Leuven Research Skills Test for 11th and 12th Grade. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 38(4), 445–459.